

Obsah

ÚVODNÍ SLOVO 6

SEZNAM TÉMAT 6

POLITOLOGIE JAKO VĚDA 8

POLITOLOGIE A POLITIKA 8

Oblasti politologie 8

Definice a vymezení politiky 9

Teorie moci 11

POLITOLOGIE A JEJÍ MÍSTO V SYSTÉMU VĚD 12

Politologie a jiné vědy 12

Metody zkoumání 13

HISTORICKÝ VÝVOJ POLITICKÉHO MYŠLENÍ 14

Politické myšlení ve starověku 14

Politika ve středověku 15

Novověk a politika 16

Politika 19. a 20. století 17

Kořeny české politiky 18

STÁT 19

TEORIE VZNIKU STÁTU 19

Starověký stát 19

Středověký stát 20

Koncepce vzniku státu 20

DEFINICE, ZNAKY A FUNKCE MODERNÍHO STÁTU 21

Vymezení pojmu „stát“ 21

Znaky státu 21

Funkce státu 22

Svrchovaný stát / zámořské území / protektorát / autonomie..... 23

Suverenita lidu 24

TYPY STÁTŮ A FORMA VLÁDY 24

Typy států 24

STÁTNÍ OBČANSTVÍ 27

Získání státního občanství České republiky 28

POHYB OSOB MEZI STÁTY 28

Důvody a podoby migrace 28

ÚSTAVA ČR / DĚLBA MOCI / LIDSKÁ PRÁVA 31

VÝVOJ NAŠEHO ÚSTAVNÍHO SYSTÉMU 31

Pojmy z oblasti ústavního práva 31

Vznik ústav ve světě a jejich vliv na formování naší ústavnosti 31

Československé ústavy 31

Vznik Ústavy České republiky 34

Obsah Ústavy České republiky 34

SYMBOLY ČESKÉ STÁTNOSTI 37

DĚLBA MOCI 37

PROCES SCHVALOVÁNÍ ZÁKONŮ 39

LIDSKÁ PRÁVA 40

Významné lidskoprávní dokumenty a oficiální instituce 40

Atributy lidských práv a svobod 42

Porušování lidských práv a mezinárodní nevládní organizace zabývající se ochranou lidských práv a svobod 42

Tuzemské nevládní instituce na ochranu lidských práv 43

ČLOVĚK JAKO OBČAN DEMOKRATICKÉHO STÁTU 45

OBČANSKÁ SPOLEČNOST 45

Občanská společnost v demokratickém a totalitním státě..... 45

POLITICKÉ STRANY..... 46

Politické strany v České republice..... 47

NÁTĚLAKOVÉ SKUPINY..... 47

Typy nátlakových skupin 47

STÁTNÍ SPRÁVA A SAMOSPRÁVA 49

Státní správa 49

Samospráva 50

Územní samospráva 50

Orgány územních samosprávných celků 51

Působnost územně samosprávných celků 52

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV 52

HORIZONTÁLNÍ A VERTIKÁLNÍ DĚLBA MOCI 53

VOLBY A VOLEBNÍ SYSTÉMY 53

Proč se účastnit voleb? 53

Volební právo v demokratických státech 53

Volební systémy 54

Volby v České republice 54

Volební kampaň 55

Jak volby prakticky probíhají? 55

DEMOKRACIE A JINÉ FORMY VLÁD	57
DEMOKRACIE JAKO FORMA VLÁDY	57
<i>Přímá a nepřímá (zastupitelská) demokracie</i>	57
PRINCIPY A HODNOTY DEMOKRACIE	58
AUTORITÁŘSKÉ A TOTALITNÍ REŽIMY	59
<i>Současné nedemokratické režimy</i>	60
DIKTÁTOŘI 20. A 21. STOLETÍ	61
<i>Adolf Hitler</i>	61
<i>Benito Mussolini</i>	61
<i>Josif Vissarionovič Stalin</i>	62
<i>Mao Ce-Tung</i>	62
<i>Fidel Castro</i>	62
<i>Kim Ir-sen a jeho nástupci</i>	63
<i>Pol Pot</i>	64
POLITICKÉ IDEOLOGIE	65
<i>Ideologie v totalitním státě</i>	65
<i>Liberalismus</i>	66
<i>Konzervatismus</i>	66
<i>Socialismus</i>	67
<i>Komunismus</i>	67
<i>Nacionalismus</i>	68
<i>Fašismus</i>	68
<i>Feminismus a environmentalismus</i>	69
EXTREMISMUS	69
MEZINÁRODNÍ INTEGRACE / MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE	72
MEZINÁRODNÍ INTEGRACE	72
<i>Podoby mezinárodní integrace</i>	72
<i>Stupně mezinárodní ekonomické integrace</i>	72
MEZINÁRODNÍ OBCHOD	72
<i>Důvody mezinárodního obchodu</i>	72
MEZINÁRODNÍ EKONOMICKÉ ORGANIZACE	73
<i>Světová obchodní organizace (WTO)</i>	73
<i>Mezinárodní měnový fond (MMF)</i>	73
<i>Světová banka</i>	73
<i>Organizace zemí vyvážejících ropu (OPEC)</i>	73
<i>Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD)</i>	74
ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ (OSN)	74
<i>Charta OSN</i>	74
<i>Organizační struktura OSN</i>	74
<i>Rada bezpečnosti OSN</i>	75
SEVEROATLANTICKÁ ALIANCE (NATO)	75
<i>Působení NATO ve světě</i>	75
EVROPSKÁ INTEGRACE	76
HISTORIE SJEDNOCOVÁNÍ EVROPY	76
<i>Středověké a novověké snahy uspořádání Evropy</i>	76
<i>Formování Evropy po 1. světové válce</i>	77
<i>Panevropské hnutí</i>	77
<i>Evropská integrace po roce 1945</i>	78
FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ EVROPSKOU INTEGRACI	79
IDEOLOGICKÉ VLIVY	79
<i>Rada Evropy</i>	80
<i>Evropský soud pro lidská práva</i>	80
POLITICKÉ VLIVY	80
EKONOMICKÉ VLIVY	80
EVROPSKÁ UNIE	82
PODSTATA FUNGOVÁNÍ EVROPSKÉ UNIE	82
ZAKLÁDAJÍCÍ SMLOUVY	82
<i>Pařížská smlouva</i>	83
<i>EHS – Evropské hospodářské společenství</i>	83
<i>Smlouva o Evropské unii (Maastrichtská smlouva)</i>	83
ČLENSKÉ STÁTY EU	84
<i>Kodaňská kritéria</i>	84
<i>Členské státy EU</i>	84
<i>Kandidátské státy vyjednáující vstup do EU</i>	85
SYMBOLY EVROPSKÉ UNIE	85
PILÍŘE EVROPSKÉ UNIE	87
<i>První pilíř: Evropská společenství</i>	87
<i>Druhý pilíř: Společná zahraniční a bezpečnostní politika</i>	87
<i>Třetí pilíř: Policejní a justiční spolupráce v trestních věcech</i>	87
VOLNÝ POHYB OSOB – SCHENGENSKÝ PROSTOR	88
<i>Schengenský prostor (Schengen)</i>	88
POLITIKY EU	89

Výlučné politiky	89
Sdílené politiky	89
Doplňující politiky	90
Ostatní politiky	90
OBCHODNÍ POLITIKA EU	90
Co je celní unie?	90
Zásady společné obchodní politiky	90
INSTITUTE EVROPSKÉ UNIE	92
HLAVNÍ INSTITUTE EU	92
Institute zajišťující právní systém EU	92
Vrcholný politický orgán EU	92
DALŠÍ DŮLEŽITÉ INSTITUTE EU	93
PRINCIP SUBSIDIARITY	94
EVROPSKÁ RADA	94
Působnost Evropské rady	94
PŘEDSEDNICTVÍ A ČLENOVÉ EVROPSKÉ RADY	94
RADA EVROPSKÉ UNIE	95
Působnost Rady Evropské unie	95
Formace v Radě Evropské unie	95
Předsednictví v Radě Evropské unie	95
Členové Rady Evropské unie	95
ROZHODOVÁNÍ V RADĚ EVROPSKÉ UNIE	96
EVROPSKÁ KOMISE	96
Působnost Evropské komise	96
Hlavní úkoly Evropské komise	96
Organizace Evropské komise	96
EVROPSKÝ PARLAMENT	97
Pravomoce Evropského parlamentu	97
Složení Evropského parlamentu	97
Výbory Evropského parlamentu	97
Frakce – politické skupiny v Evropském parlamentu	98
Čeští poslanci v Evropském parlamentu	98
GLOBALIZACE / PLANETÁRNÍ PROBLÉMY	99
PODSTATA GLOBALIZACE	99
GLOBALIZACE Z HISTORICKÉHO POHLEDU	99
PŘÍČINY GLOBALIZACE	99
DOPADY GLOBALIZACE NA STÁT A SPOLEČNOST	100
Negativa globalizace	100
Pozitiva globalizace	101
Deglobalizace	101
KONZUMNÍ SPOLEČNOST	101
TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ	101
MOJE POVĚDOMÍ O STÁTU A MEZINÁRODNÍCH INSTITUCÍCH	103
POUŽITÁ A DOPORUČENÁ LITERATURA	104